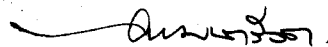

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น :
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง
จังหวัดเชียงราย
ชื่อและนามสกุล นางสาวมนต์ชกาน สังกาศ
แขนงวิชา บริหารรัฐกิจ
สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ปภาวดี มนตรีวัต

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

(รองศาสตราจารย์ปภาวดี มนตรีวัต)

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสน่ห์ จุ้ยโต)

กรรมการ

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

(รองศาสตราจารย์ ดร. รังสรรค์ ประเสริฐศรี)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

วันที่ 30 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2554

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
ผู้ศึกษา นางสาวมนต์ชกาน สังกาศ **ปริญญา** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ปภาวดี มนตรีวัต **ปีการศึกษา** 2550

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย 2) ศึกษาแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตตำบลเวียง จำนวน 13,321 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของแต่ละหมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่าง 392 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ส่วนการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับน้อย 2) ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง แยกเป็นด้านได้ดังนี้ (1) ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ ควรนำโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาที่มาจากปัญหา ความต้องการของประชาชน มาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (2) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมประชาคมอย่างทั่วถึง (3) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ควรปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น (4) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ควรมีการเผยแพร่รายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาอย่างทั่วถึง

คำสำคัญ การมีส่วนร่วมของประชาชน แผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง
 จังหวัดเชียงราย

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ สำเร็จขึ้นได้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์ จากผู้มีพระคุณทั้งหลาย ผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ คือ รองศาสตราจารย์ ปภาวดี มนตรีวัต ซึ่งรับหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไขการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ที่ได้จัดการศึกษาให้ความรู้ความเข้าใจทางรัฐประศาสนศาสตร์และให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดีแก่ผู้เขียน

ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้เขียนขอขอบพระคุณ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเวียง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง และประชาชนตำบลเวียงทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปด้วยความรวดเร็วและสมบูรณ์

ท้ายนี้หากการศึกษาค้นคว้าอิสระดังกล่าวนี้ มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขออภัยและน้อมรับเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป และผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ ให้ความรู้ หรือเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อที่เกี่ยวข้อง หรือก่อให้เกิดองค์ความรู้ใด ๆ เพิ่มเติมไม่มากนักน้อย อันจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริงต่อไป

มนต์ชกาน สังกาศ

พฤษภาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	6
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	14
องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย	23
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	37
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	39
ตอนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย	43

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย	50
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	53
สรุปการวิจัย	53
อภิปรายผล	58
ข้อเสนอแนะ	62
บรรณานุกรม	64
ภาคผนวก	68
ก แบบสอบถาม	69
ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	74
ค สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	76
ง การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม	79
ประวัติผู้ศึกษา	82

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 แสดงจำนวนประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง	24
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	34
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	39
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	40
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	40
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	41
ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม	42
ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม	42
ตารางที่ 4.7 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	43
ตารางที่ 4.8 แสดงระดับการมีส่วนร่วมในการคิดและการตัดสินใจของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง	44
ตารางที่ 4.9 แสดงระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง	45
ตารางที่ 4.10 แสดงระดับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง	47
ตารางที่ 4.11 แสดงระดับการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง	49
ตารางที่ 4.12 ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง	50
ตารางที่ 4.13 ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง	51
ตารางที่ 4.14 ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง	51
ตารางที่ 4.15 ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง	52
ตารางที่ 4.16 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง	52

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
ภาพที่ 2.1 แผนผังองค์กรองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง.....	28

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของไทย ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเพื่อกระจายอำนาจการปกครอง(decentralization) ให้ประชาชนในท้องถิ่นระดับตำบลซึ่งเป็นเขตชนบทอันเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศได้มีโอกาสเรียนรู้การแก้ไขปัญหาและการสนองตอบความต้องการของตนเอง โดยการเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง หรือที่เรียกกันว่า การปกครองตนเอง(local self government) ตามระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง กล่าวคือมีเจ้าหน้าที่มาจากการเลือกตั้งซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในตำบล มีการดำเนินงานโดยให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดทิศทางและวางแผนพัฒนาตำบล กำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลก็ย่อมที่จะสามารถแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชนระดับตำบลได้เป็นอย่างดี อันจะส่งผลให้ประชาชนในตำบลมีความรู้สึกเชื่อมั่นและศรัทธาต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และรู้สึกตัวว่ามีความผูกพัน มีส่วนได้เสียต่อถิ่นอาศัย ซึ่งเป็นการสร้างพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ (responsible citizen) ให้แก่ประเทศชาติโดยส่วนร่วม (อุทัย หิรัญโต.2523 : 5-6)

องค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ชนบทมากที่สุด (สุภชัย ยาวะประภาส. 2540 : 3) ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะทำให้ องค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติงานตามที่ประชาชนต้องการ มีความโปร่งใสและมีความเป็นธรรม เพราะถ้าประชาชนไม่มีส่วนร่วมแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นก็จะไม่สามารถแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และมาตรา 17 บัญญัติให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ดังนั้นการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จะใช้แผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน การ

บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินงานเพื่อตอบสนองต่อปัญหา ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็เมื่อประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จะสามารถพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีปัญหาการจัดทำแผนเนื่องจากประชาชนในตำบลไม่มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและความต้องการของตนเองให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง และไม่สามารถติดตามตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ เนื่องจากประชาชนไม่รู้ช่องทางหรือวิธีการที่จะติดตามตรวจสอบ รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเองไม่ได้จัดบริการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการตรวจสอบอย่างเพียงพอ

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในด้านการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล โดยผู้ศึกษาได้เลือกพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ใช้เป็นกรณีศึกษา (Case Study) เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีสภาพเศรษฐกิจและสังคมเป็นลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท ประชาชนมีหลากหลายอาชีพและประชากรค่อนข้างหนาแน่น เพื่อทราบแนวทางในการในการปรับปรุงและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้การแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล อันจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นต่อไป

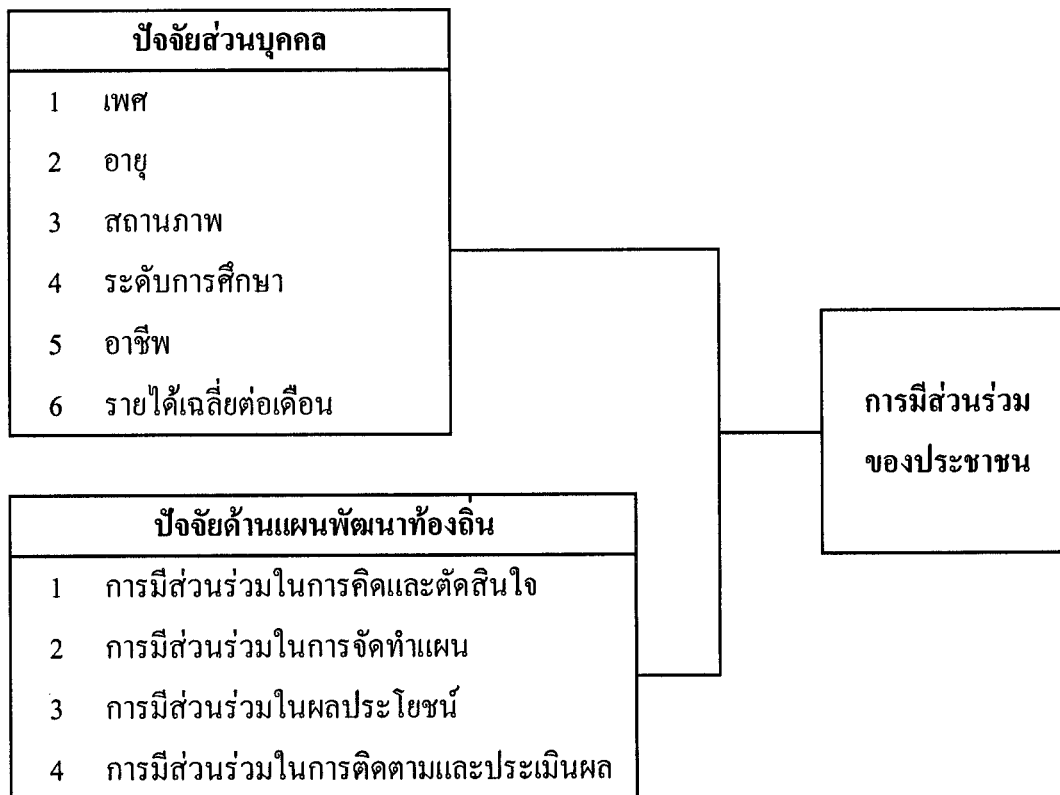
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษารองการะบบบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ ทำการศึกษาหมู่บ้านในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง จำนวน 25 หมู่บ้าน

4.2 ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ประชากรที่มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตตำบลเวียง มีจำนวน 13,321 คน (สำนักบริหารการทะเบียน อำเภอเทิง พศจิกายน : 2550)

4.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอยาง จังหวัดเชียงราย ในด้านการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา การศึกษาครั้งนี้ ใช้เวลาในการดำเนินการศึกษารวม 4 เดือน ตั้งแต่เดือน มกราคม - เดือนเมษายน 2551 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ 2551

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง ซึ่งเป็นองค์กรรูปแบบหนึ่งของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

5.2 แผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548

5.3 การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

5.4 การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมคิดเพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนา รวมทั้งร่วมเสนอปัญหา ความต้องการ ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ และร่วมตัดสินใจในโครงการ / กิจกรรม ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

5.5 การมีส่วนร่วมใจการจัดทำแผน หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้าร่วมในกระบวนการคัดเลือกผู้แทนประชาคมตำบล รวมทั้งเข้าร่วมประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล และได้ปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ/กิจกรรม ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

5.6 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมทั้งได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวในการดำเนินงาน การใช้งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล

5.7 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งได้ให้ความร่วมมือและได้รับทราบรายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6.2 เป็นการกระตุ้นและสร้างความตื่นตัวให้แก่ประชาชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

6.3 ทำให้การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย สามารถสนองตอบความต้องการและปัญหาของประชาชนได้อย่างแท้จริง

6.4 เป็นพื้นฐานสำหรับการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นครั้งต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี ระเบียบกฎหมาย เอกสาร และ รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางในการทำวิจัย โดยแบ่งเนื้อหาของการศึกษา ประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
3. องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

นักวิชาการได้ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้หลายประการ ดังนี้

Davis Keith (1972: 136) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าว เป็นเหตุให้กระทำการบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

เออร์วิน (Erwin ,1976: 15) (อ้างใน ธัชฤทธิ์ ปนารักษ์ 2540 : 8) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิดร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ ความชำนาญร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527: 2) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริงว่าน่าจะหมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการ และควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคมและ

ได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา จึงแสดงออกในรูปของการตัดสินใจในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเอง

อรรถ ก๊กผล (2547: 2) อธิบายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปร่วมกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชนจะต้องมีอิสระทางความคิด มีความรู้ความสามารถในการกระทำ และความเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ โดยที่การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีลักษณะการเข้าร่วมอย่างครบวงจรตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเปลี่ยนแปลงข้อมูลและความคิดเห็น เพื่อแสวงหาทางเลือก และการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการรับรู้ เรียนรู้ การปรับเปลี่ยน โครงการร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

สุทธิ ศรสวรรค์(2538: 2) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่กลุ่มประชาชนหรือขบวนการซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา เป็นผู้อยู่นอก ได้เพิ่มความสามารถในการควบคุมทรัพยากรและสถาบันต่าง ๆ ตามภาวะสังคมที่เป็นอยู่

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2526: 45) ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาการตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง การที่สามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทเพื่อแก้ปัญหาและนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นได้นั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องยอมรับปรัชญาการพัฒนาชุมชนที่ว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น พร้อมทั้งจะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชน ขณะเดียวกันยอมรับความจริงที่ว่ามนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาส และได้รับการชี้แนะอย่างถูกต้อง

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528: 2) ได้นิยามความหมายของการมีส่วนร่วมว่าเป็นการที่ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องโดยการใช้ความพยายามหรือใช้ทรัพยากรในส่วนของตนเองต่อกิจกรรมซึ่งมุ่งสู่การพัฒนาชุมชน โดยการมีส่วนร่วมต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. มีประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องโดยในกิจกรรมการพัฒนา
2. ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน หรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงิน และวัสดุ ในกิจกรรมการพัฒนา

กรณีศึกษา ชมดี (2524: 11-13) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าหมายถึง “ ความร่วมมือของประชาชนไม่ว่าของปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกัน และเข้าร่วมรับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ โดยกระทำผ่านกลุ่มองค์กรเพื่อบรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ ”

นอกจากนี้ยังได้สรุปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 10 แบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมประชุม (Attendance At Meeting)
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน (Financial Contribution)
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ (Membership On Committees)
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ (Position Of Leadership)
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์ (Interviewer)
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน (Solicitor)
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค (Customers)
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม (Entrepreneurs)
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน (Employees)
10. การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์ (Material Contribution)

1.2 ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน

John M. Cohen และ Norman T. Uphoff (1980: 219) (อ้างใน จีระศักดิ์ สีใจเจริญ 2543: 14) ได้เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making)
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation)
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits)
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

มนตรี นาคสมบูรณ์ (2540: 20) ได้เสนอลักษณะการมีส่วนร่วมมี 5 ลักษณะ ดังนี้

1. เป็นสมาชิก (Membership)
2. เป็นผู้เข้าประชุม (Attendance at Meeting)
3. เป็นผู้บริจาค (Financial Contribution)
4. เป็นกรรมการ (Membership on Committees)
5. เป็นประธาน (Leader)

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527: 6-7) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจจะตีกรอบได้แตกต่างกัน แต่เดิมทีนั้น (รัฐ) มักจะมองในแง่การร่วมสมทบแรงงาน วัสดุ เงิน ร่วมคิด

ร่วมวางแผนและจะร่วมกันทำงานและร่วมบำรุงรักษามากกว่าร่วมสมทบ ด้านวัตถุและเงินแม้ว่าจะยังจำเป็นอยู่ก็ตาม โดยภาพรวมก็ยังเน้นที่ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานั้นจะต้องเกี่ยวกับเรื่อง ต่อไปนี้

1. ร่วมทำการศึกษาและค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น
2. ร่วมคิดหา สร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหาและลดปัญหา
3. ร่วมวางแผนนโยบาย หรือแผนงาน หรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อขจัดและแก้ไข ปัญหาและสนองความต้องการ
4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล
6. ร่วมการลงทุนในกิจกรรมตามขีดความสามารถของตนเอง
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้จากบุคคลภายนอกหรือองค์กรต่าง ๆ ให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไป

ปรัชญา ศรีภา (2540: 33) กล่าวว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมที่แท้จริงและสมบูรณ์ จะต้องประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน(planning) เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามและประเมินผลและประการสำคัญ คือ การตัดสินใจ
2. การดำเนินกิจกรรม(implementation) เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและบริหารในการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรรงบประมาณ และการบริหาร
3. การใช้ประโยชน์(utilization) เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับการพึ่งพาตนเอง และการควบคุมทางสังคม
4. การได้รับผลประโยชน์(obtaining benesits) เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในการแจกจ่ายผลประโยชน์ จากชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่เท่ากัน ซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคม หรือวัตถุก็ได้

อรรถัย กักผล (2547: 2) ได้อธิบายลักษณะการมีส่วนร่วม คือ

1. เริ่มตั้งแต่การเกิดจิตสำนึกในตนเองและถือเป็นภาระหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมหรือชุมชนที่ตนเองอยู่

2. ร่วมคิดด้วยกันว่าอะไรที่เป็นปัญหาของชุมชน มีสาเหตุอย่างไร และจะจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเป้าหมายอย่างไร และควรที่จะจัดการปัญหาใดก่อนหลัง

3. ร่วมกันวางแผนงานการดำเนินงานว่าจะจัดกิจกรรมหรือโครงการอะไร จะแบ่งงานกันอย่างไร ใช้งบประมาณมากน้อยเพียงใด จะจัดหางบประมาณมาจากที่ใด และใครจะเป็นผู้ดูแลรักษา

4. ร่วมดำเนินงาน ประชาชนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ เต็มกำลัง ความรู้ ความสามารถของตนเอง

5. ร่วมกันติดตามประเมินผล ตลอดเวลาที่ทำงานร่วมกันประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบถึงปัญหาอุปสรรคและร่วมกันในการหาทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้งานหรือภารกิจดังกล่าวสามารถสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย

6. ร่วมรับผลประโยชน์ ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของชุมชนแล้วย่อมที่จะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งอาจจะไม่จำเป็นที่จะต้องอยู่ในรูปของเงิน วัตถุสิ่งของ แต่อาจเป็นความสุขสบาย ความพอใจในสภาพของความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นก็ได้

อคิน รพีพัฒน์ (2527: 18) ได้แบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. ร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้นตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหา เช่น ชาวชนบทประสบปัญหาที่ย่อมรู้ปัญหาของตนเองได้ดีที่สุด

2. ร่วมในการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขและการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา ผู้ที่เลือกแนวทางในการพัฒนา ควรเป็นประชาชนในชุมชนนั่นเองไม่ใช่บุคคลภายนอก เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับทรัพยากร และศักยภาพในการพัฒนาชุมชนนั้น

3. ร่วมในการปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผนที่กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านแรงงาน การร่วมแรงในการประกอบกิจกรรมจะทำให้มีความผูกพันกันมากขึ้น และก่อให้เกิดความรู้สึก ร่วมกันในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏ ซึ่งจะส่งผลให้ทุกคนร่วมกันช่วยบำรุงรักษาให้ดำรงอยู่อย่างสมบูรณ์และมีประโยชน์ยืนยาว

4. ร่วมในการติดตามและประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา เพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่องอันเกิดจากการดำเนินกิจกรรม ซึ่งได้นำมาเป็นบทเรียนในการหาทางปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานต่อไป

นวรรตน์ เหลี่ยมไทย (2539: 62) ได้ชี้ให้เห็นว่าลักษณะของการมีส่วนร่วมจะต้องมีขึ้นโดยตลอด ตั้งแต่ขั้นการวางแผนโครงการ เสียสละกำลังแรงงาน วัสดุ กำลังเงินหรือทรัพยากรใดที่มีอยู่ในชุมชนนั้น

1.3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527: 189) กล่าวว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วมมีหลายระดับ ตั้งแต่เป็นสมาชิกจนถึงการเป็นผู้นำ ดังนี้

1. เป็นสมาชิก
2. เป็นสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม
3. เป็นสมาชิกที่บริจาคเงินช่วยเหลือ
4. เป็นกรรมการ
5. เป็นประธานกรรมการ
6. สมาชิกผู้นั้นอะไรระหว่างประชุม
7. สมาชิกผู้นั้นเล่นบทบาทอะไรในที่ประชุม

พิชาย รัตนคิดถ กุ เกิด (2543: 13 – 14) (อ้างใน น้าทิพย์ สิงห์ตาก้อง (2545: 33) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีหลายระดับ และหลายรูปแบบ ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วม	รูปแบบการมีส่วนร่วม	วัตถุประสงค์การมีส่วนร่วม
1. การร่วมมือให้ข้อมูลข่าวสาร	ทำจดหมายร้องเรียน การร้องทุกข์ การสำรวจความคิดเห็น การประชุม ชาวบ้าน การสัมมนาระดมความคิดเห็น การเสวนาการประชุมเชิงปฏิบัติการ การทำประชาพิจารณ์ เป็นต้น	เพื่อให้ชาวบ้านระบุถึงปัญหาและความต้องการ รวมทั้งทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ทั้งในด้านข้อมูลข้อเท็จจริง และด้านวิสัยทัศน์ ความคิดเห็น ความรู้สึก
2. การระดมทรัพยากร	การสนับสนุนในด้านวัตถุปัจจัยทั้งแรงงาน เงิน หรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งการซื้อหุ้นในกิจการ	เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของร่วมในนโยบาย แผนงาน และโครงการ
3. การร่วมตัดสินใจ	คณะกรรมการแบบมีตัวแทนของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน องค์กรชุมชน นักวิชาการ	เพื่อให้ชาวบ้านที่มีส่วนได้เสียมีโอกาสร่วมแลกเปลี่ยนข่าวสารอภิปราย และตัดสินใจ
4. การตัดสินใจด้วยตนเอง	การจัดการตนเองของชุมชน องค์กร ชาวบ้าน สหกรณ์ การประชามติ	เพื่อให้ชาวบ้านกำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงานด้วยตนเอง และความรับผิดชอบด้วยตนเอง

1.4 แนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

อรรถัย ก๊กผล (2548: 10 – 12) กล่าวว่า การบริหารจัดการกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนควรยึดหลัก 4 S ซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. Starthing Early หรือ การเริ่มต้นเร็ว : กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องเริ่มต้นระยะแรก มีการให้ข้อมูล กระตุ้นให้เกิดความคิดเห็น และให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนก่อนการตัดสินใจ ความล้มเหลวของการมีส่วนร่วมของประชาชนในอดีตมักเกิดจากภาครัฐเริ่มกระบวนการมีส่วนร่วมช้าหลังจากการตัดสินใจเรียบร้อยแล้ว หรือมีข้อผูกมัดอื่น ๆ จนเปลี่ยนแปลงไม่ได้ หรือหลังจากมีความขัดแย้งเกิดขึ้น อย่างไรก็ตามการจดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการตัดสินใจ มิได้หมายความว่า ก่อนการตัดสินใจไม่กี่วัน หรือไม่กี่สัปดาห์ มิติเวลาเป็นปัจจัยหนึ่งที่สะท้อนความจริงใจของหน่วยงานของรัฐในกระบวนการมีส่วนร่วม ควรให้มีเวลาเพียงพอในการรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง เพื่อให้การตัดสินใจสะท้อนความคิดเห็นของชุมชน

นอกจากนี้ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตั้งแต่ต้น มีประโยชน์ช่วยให้ประชาชนมีเวลาคิดถึงทางเลือกหรือแนวทางแก้ปัญหาของชุมชนที่เหมาะสมมากขึ้นและเป็นข้อมูลในการพัฒนาโครงการ ดังนั้น การบริหารการมีส่วนร่วมที่ดีขึ้น ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นในการตระหนักถึงปัญหาความจำเป็นของโครงการ หรือในขั้นของการหาข้อมูลพื้นฐาน เช่น หากเป็นกรณีการทำโครงการโรงไฟฟ้า หรือที่ทิ้งขยะ ควรต้องปรึกษาหารือถึงความจำเป็นของการมีโรงไฟฟ้าหรือที่ทิ้งขยะหรือไม่ ก่อนจะถามว่าตั้งที่นี้ได้หรือไม่

2. Stakeholders หรือครอบคลุมผู้ที่เกี่ยวข้อง : หลักการสำคัญของการมีส่วนร่วมอีกประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง ผู้ที่ได้รับผลกระทบหรือผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม ถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ควรมีโอกาสเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วม แต่กลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงอาจถือว่าต้องรับฟังข้อมูลหรือปรึกษาหารือเป็นอันดับแรก ๆ

หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องให้ความสำคัญในการระบุผู้มีส่วนได้เสีย ระมัดระวังมิให้เกิดการผิดกลุ่มเป้าหมาย ต้องตระหนักว่า ประชาชนแต่ละกลุ่มได้รับผลกระทบจากประเด็นการตัดสินใจไม่เท่ากัน บ่อยครั้งที่เรามักคิดว่าประชาชนเป็นกลุ่มเดียวกัน ทั้งที่ในความจริงผู้ได้รับผลกระทบมีหลากหลายกลุ่ม การบริหารจัดการ และแต่ละกลุ่มอาจมีรูปแบบการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน เพื่อเอื้ออำนวยให้กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมได้ เช่น การกำหนดเวลารับฟัง

ความคิดเห็นที่ชาวบ้านมาร่วมได้ หรือ การใช้ภาษาถิ่น รวมทั้งการอำนวยความสะดวกให้ชาวบ้าน ในการเดินทางไปร่วมแสดงความคิดเห็น

3. Sincerity หรือ ความจริงใจ : การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่มีความ ละเอียดอ่อนและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดกระบวนการมีส่วนร่วม และประชาชน ถือว่าเป็นมิติที่มีความสำคัญในการบริหารการมีส่วนร่วมให้ประสบผลสำเร็จ หน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าของโครงการหรือมีอำนาจอนุมัติต้องจัดการกระบวนการอย่างจริงจัง เปิดเผย ชื่อสัตย์ปราศจากอคติ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีการสื่อสารสองทางอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและพอเพียง ตอบสนองต่อความสงสัยของผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้ง แจ้งความก้าวหน้าหรือการเปลี่ยนแปลงของโครงการอย่างต่อเนื่อง อธิบายกระบวนการต่าง ๆ อย่างชัดเจน ลดข้อสงสัยต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดข้อสงสัย ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระยะ เริ่มต้น ขณะเดียวกันตั้งใจรับฟังข้อมูลและความคิดเห็นและนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ เป็นพื้นฐานของความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ความไว้วางใจ และ ความน่าเชื่อถือนำมาซึ่งความร่วมมือ ความเข้าใจและการสื่อสารที่ดีขึ้น

4. Suitability หรือ วิธีการที่เหมาะสม : หลักการที่สำคัญประการสุดท้ายของการ บริหารการมีส่วนร่วม คือ การเลือกเทคนิคหรือรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องคำนึงถึง ความเหมาะสม โดยพิจารณาจากประเภทและขนาดของโครงการ ความหลากหลาย และลักษณะที่ แตกต่างของพื้นที่และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ตลอดจนความแตกต่างด้านวัฒนธรรม สังคม และ ค่านิยม ระดับความสนใจของชุมชนในประเด็นหรือโครงการความสามารถและความพร้อมรวมทั้ง ข้อจำกัดของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดกระบวนการมีส่วนร่วม เช่น ด้านระยะเวลา บุคลากร และงบประมาณ ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมอยู่ที่ความสามารถในการวิเคราะห์ สถานการณ์และเลือกกระบวนการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมการมีส่วนร่วมที่สร้างสรรค์ต้อง ประกอบด้วยกระบวนการย่อยหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ นอกจากนั้น ต้องตระหนักว่าการให้ข้อมูลข่าวสารและข้อเท็จจริงเป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ของการ ปรีกษาหรือที่มีประสิทธิผล

นอกจากแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ได้กล่าวถึงแล้ว ยังมีวิธีการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยระดับหรือบทบาทที่เพิ่มขึ้นตามการมีส่วนร่วมของ ประชาชน 5 ระดับ ดังนี้ (มติชนรายวัน, 24 มี.ค. 2544 : 3)

1. การให้ข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำสุดแต่ เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาคราชการจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่ กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสาร

สิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จดหมายข่าว การจัดงาน แลกงข่าว การติดประกาศและการให้ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ เป็นต้น

2. การรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

3. การเกี่ยวข้อง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือร่วมเสนอแนะแนวทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อเสนอแนะประเด็นนโยบาย เป็นต้น

4. ความร่วมมือ เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วมโดยเป็นส่วนร่วมกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น

5. การเสริมอำนาจแก่ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงสุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการกองทุนหมู่บ้านที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด เป็นต้น

2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

แผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นแนวทางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และมาตรา 17 บัญญัติให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

2.1 ประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ 2 ประเภท ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ไว้ 2 ประเภท ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายความว่าถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริการราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน

2.1.2 แผนพัฒนาสามปี หมายความว่าถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จะมีความเชื่อมโยงกับการจัดทำงบประมาณประจำปีอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการจัดทำงบประมาณในระบบมุ่งเน้นผลงาน

2.2 องค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ฯ ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดองค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ สรุปได้ ดังนี้

2.2.1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- 1) กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น โดยพิจารณาจาก
 - (1.1) อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สุขของประชาชน เช่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การผังเมือง
 - (1.2) ภารกิจถ่ายโอนตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ
 - (1.3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ กลุ่มจังหวัด และจังหวัด โดยให้เน้นดำเนินการในยุทธศาสตร์ที่สำคัญและมีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง เช่น การแก้ไขปัญหาความยากจน การป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพ
 - (1.4) กรอบนโยบาย ทิศทาง แนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด
 - (1.5) นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่แถลงต่อสภาท้องถิ่น
 - (1.6) แผนชุมชน

ในการนำประเด็นข้างต้นมาจัดทำแผนพัฒนา ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คำนึงถึงสถานะทางการคลังของท้องถิ่น และความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ มาประกอบการ พิจารณาด้วย

2) ร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนา เสนอแนะแนวทางการพัฒนา การแก้ไขปัญหา เกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนพัฒนา ในการจัดทำร่างแผนพัฒนา ให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์การ บริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง นำปัญหาความต้องการ จากแผนชุมชนที่เกินศักยภาพของชุมชนที่จะดำเนินการเองได้มาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนา แต่ หากเกินศักยภาพของเทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ให้เสนอปัญหา ความต้องการ ไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดตาม อำนาจหน้าที่

3) พิจารณาร่างแผนพัฒนาและร่างแผนการดำเนินงาน

4) ให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดของข่ายและรายละเอียดของงาน

5) พิจารณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

6) แต่งตั้งที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานอื่นเพื่อช่วย

ปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

7) ในกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ให้คณะกรรมการพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ประสานกับประชาคมหมู่บ้านในการรวบรวม วิเคราะห์ปัญหา ความ ต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและจัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อประกอบในการจัด แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

2.2.2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่จัดทำร่าง แผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด จัดทำร่าง แผนการดำเนินงาน และจัดทำร่างข้อกำหนดของข่ายและรายละเอียดของงานที่จะมอบหมายให้ หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกดำเนินการ เพื่อเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

2.3 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

2.3.1 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนว ทางการพัฒนาในอนาคตโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนา จังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในการบรรลุนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น และปัญหา/ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นแผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจึงเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องกำหนดถึงสภาพการณ์ที่ต้องการจะบรรลุและแนวทางในการที่จะทำให้บรรลุถึงสภาพการณ์นั้น

ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นไว้ ซึ่งประกอบด้วย 9 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ในขั้นตอนนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จะต้องพบผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญ แนวทางและขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แล้วจัดทำโครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอผ่านปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติในโครงการดังกล่าว แล้วแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบ

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่ควรจัดเก็บควรเป็นข้อมูลที่มีความครอบคลุมและทันสมัย ประกอบด้วย ข้อมูลประชากร อาชีพ รายได้ สุขภาพ การศึกษา ทรัพยากร การคมนาคมขนส่ง การพาณิชย์ การลงทุน อุตสาหกรรม และข้อมูลงบประมาณ เป็นต้น

2. การรวบรวมปัญหาสำคัญของท้องถิ่น เพื่อจะนำมาใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหา และจะต้องนำแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน ขั้นตอนนี้เป็นการประเมินถึงปัจจัยภายในองค์กร ได้แก่ จุดแข็ง จุดอ่อน และปัจจัยภายนอก ได้แก่ โอกาส และอุปสรรค โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis มาเป็นเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่น ในขั้นตอนนี้ประกอบด้วยกิจกรรม 2 กิจกรรม คือ

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) การพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นถ้อยแถลงที่ระบุถึงสภาพการณ์ในอนาคตอันเป็น “ จุดหมาย ” ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า

2. การกำหนดภารกิจหลัก หรือพันธกิจ (Mission) ในการพัฒนาท้องถิ่น เป็นการกำหนดสิ่งที่ท้องถิ่นจะต้องทำ โดยจะเกิดขึ้นหลังจากที่ทราบว่าจะต้องทำอะไร และเป็นอะไรในอนาคต ดังนั้น พันธกิจจึงเป็นถ้อยแถลงที่แสดงถึงลักษณะหรือขอบข่ายในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับลักษณะการบริหารและการจัดการบริหารสาธารณะ รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรหรือภาพลักษณ์ที่ต้องการนำเสนอ

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการกำหนดขอบเขตหรือประเภทของกิจกรรมที่ควรค่าแก่การดำเนินงานทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่น เป็นการกำหนดผลสำเร็จที่ต้องการ โดยดำเนินการหลังจากที่ทราบภารกิจหลักที่ท้องถิ่นจะต้องทำแล้ว ซึ่งวัตถุประสงค์จำแนกได้เป็น 2 ส่วน คือ วัตถุประสงค์โดยรวมของท้องถิ่น และวัตถุประสงค์เฉพาะส่วนหรือเฉพาะเรื่อง

ขั้นตอนที่ 7 การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา ขั้นตอนนี้จะสามารถจัดทำได้เมื่อได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจหลัก วัตถุประสงค์และยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยอาศัยพื้นฐานการวิเคราะห์ SWOT ดังนั้น ขั้นตอนนี้จึงเป็นการแสดงแนวคิดหรือวิธีการที่ท้องถิ่นจะไปถึงจุดหมายที่ต้องการได้อย่างไร

ขั้นตอนที่ 8 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น เป็นการกำหนดปริมาณหรือสิ่งที่ต้องการให้บรรลุในแต่ละแนวทางการพัฒนา โดยมีเงื่อนไขเรื่องเวลาที่ต้องการทำ ปริมาณที่ต้องการ คุณภาพ สถานที่ ความเป็นไปได้ ซึ่งจะสามารถกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จเพื่อใช้ในการกระบวนกรติดตามและประเมินผลความสำเร็จของแผนได้

ขั้นตอนที่ 9 การอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจะนำผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1-8 มาจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นตามเค้าโครงที่กำหนด แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประชาคมเมืองเพื่อพิจารณาและปรับปรุงก่อนนำเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเสนอขอรับอนุมัติจากสภาท้องถิ่นตามลำดับ เมื่อสภาท้องถิ่นอนุมัติแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจึงประกาศใช้แผนต่อไป

2.3.2 การจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า แผนพัฒนาสามปี เป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักคิดที่ว่า ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่ง ๆ จะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทาง และภายใต้แนวทางการพัฒนาหนึ่ง จะมีโครงการ/กิจกรรมได้มากกว่าหนึ่งโครงการ/กิจกรรมที่จะต้องนำมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งจะต้องมีผลต่อวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และวิสัยทัศน์ในที่สุด

นอกจากนั้นแผนพัฒนาสามปียังเป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้การวางแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยนำโครงการ/กิจกรรมจากแผนพัฒนาสามปี ในปีที่จะจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ไปจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบ และผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี หลังจากที่ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา ในแผนยุทธศาสตร์แล้วก็ต้องถึงขั้นตอนในการแปลงสู่การปฏิบัติ โดยการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนในการจัดทำเป็นแนวทางให้ อบต. นำไปดำเนินการ 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผน

1. ผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนเข้าพบนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อให้ผู้บริหารทราบถึงภารกิจที่ต้องดำเนินการต่อไป และดำเนินการเสนอโครงการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ห้วงปี 3 ปี ผ่านปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติ โครงการดังกล่าวจะเป็นการกำหนดทรัพยากรในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และกำหนดปฏิทินการทำงานไว้อย่างชัดเจน

2. แจ้งโครงการที่ได้รับการอนุมัติให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงานภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลและประชาคม

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล สรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองในเขตจังหวัดเชียงราย พร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด/อำเภอ และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2. คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลจัดการประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาคมท้องถิ่นและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพิจารณา โดยเวทีการประชุมดังกล่าวได้คัดเลือกยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนาที่สมควรนำมาใช้เป็นแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาสามปีต่อไป

3. เวทีประชาคมร่วมพิจารณาว่าจะมีโครงการ/กิจกรรมอะไรบ้างที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่คัดเลือกมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา

4. เมื่อพิจารณาคัดเลือกโครงการ/กิจกรรมแล้ว ดำเนินการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม เพื่อบรรจุลงในแผนพัฒนาสามปีได้อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงปัจจัยดังต่อไปนี้

- งบประมาณรายรับ รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ทรัพยากรการบริหารอื่น ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ภาวการณ์พัฒนาที่สามารถเข้าร่วมดำเนินการหรือมีภารกิจรับผิดชอบการดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลที่ทำเป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อเป็นข้อมูลในการนำมาวิเคราะห์ แนวทางการพัฒนา โครงการ/กิจกรรม ได้อย่างถูกต้อง แล้วตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนา โครงการ/กิจกรรมที่จะดำเนินการและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่นในระยะเวลาที่ผ่านมา นำเสนอที่ประชุม ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาคมตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หลังจากการประชุมร่วมสรุปผลการพัฒนาในระยะเวลาที่ผ่านมาแล้ว จึงดำเนินการคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา การจัดลำดับ

ความสำคัญของแนวทางการพัฒนา การตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาในห้วงสามปี เพื่อนำแนวทางการพัฒนามาวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางการพัฒนา

1. ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาคัดเลือก วัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา มาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

2. ที่ประชุมร่วมกันพิจารณากำหนดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่จะต้องดำเนินการตามแนวทางที่คัดเลือก โดยการพิจารณาคัดเลือกโครงการ/กิจกรรมจาก

- ความจำเป็นเร่งด่วน
- ชัดความสามารถทางทรัพยากรการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ความเชื่อมโยงของกิจกรรม และระยะเวลาที่จะดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรม คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาคัดเลือกโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี มาจัดทำรายละเอียดโครงการ ในด้านเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ งบประมาณ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ และตัวชี้วัดความสำเร็จ

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

1. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จัดเวทีประชาคม ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาคมตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีและรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แล้วนำไปปรับปรุงแผนพัฒนาสามปีให้สมบูรณ์ต่อไป

3. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล นำร่างแผนพัฒนาสามปีที่ปรับปรุงแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพิจารณา

ขั้นตอนที่ 7 การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

1. คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เสนอร่างแผนพัฒนาสามปีที่ผ่านการพิจารณาให้นายกองการบริหารส่วนตำบล

2. นายกองการบริหารส่วนตำบล นำร่างแผนพัฒนาสามปีที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบ

3. เมื่อสภาท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติแผนพัฒนาสามปีแล้ว นายองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

4. องค์การบริหารส่วนตำบลส่งแผนพัฒนาสามปีที่ประกาศใช้แล้วให้คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ เพื่อพิจารณากลับกรองแผนพัฒนาสามปีต่อไป

2.4 การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

เนื่องด้วยการติดตามและประเมินผลโครงการเป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินงานพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรที่ทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลการพัฒนา

สำหรับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 หมวด 6 ข้อ 28 ได้กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

- (1) สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน
- (2) ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน
- (3) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน
- (4) หัวหน้าส่วนราชการที่คัดเลือกกันเองจำนวนสองคน
- (5) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน

โดยให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหนึ่งคนทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการและกรรมการอีกหนึ่งคนทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการ

2.4.1 แนวทางในการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนี้

- 1) กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
- 2) ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
- 3) รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดย

ทั่วกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ปิดประกาศอย่างเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

4) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

2.4.2 การติดตามและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปี

จุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินผลแผนยุทธศาสตร์นั้น คือ การประเมินว่ามีการนำแผนยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติอย่างแท้จริงเพียงใด และได้ผลเป็นอย่างไรเพื่อที่จะสามารถวัดความสัมฤทธิ์ผลของแผนยุทธศาสตร์ได้ ในขณะเดียวกันก็สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นสมมุติฐานในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฉบับต่อไปได้ ดังนั้น การที่จะประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาในภาพรวมได้ จำเป็นต้องประเมินผลการปฏิบัติในแต่ละแนวทางการพัฒนาก่อน เพื่อนำไปสู่การวัดความสำเร็จของยุทธศาสตร์ ซึ่งจะแสดงให้เห็นได้ว่าการพัฒนาเป็นไปในแนวทางใด บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืนและตอบสนองต่อวิสัยทัศน์หรือไม่ ดังนั้นในขั้นต้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องติดตามประเมินผลแผนพัฒนาสามปี ให้ได้ข้อมูลข้อเท็จจริง อันจะนำมาสู่บทสรุปที่ไม่บิดเบือนจากผลการปฏิบัติจริงที่เกิดขึ้น

3. องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

3.1 ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

3.1.1 ลักษณะที่ตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง ตั้งอยู่เลขที่ 6 หมู่ 2 ตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเทิง ประมาณ 1 กิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัดเชียงราย ประมาณ 63 กิโลเมตร

3.1.2 อาณาเขต องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงมีเนื้อที่ประมาณ 89.7 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำลาวและแม่น้ำอิงไหลผ่าน และมีภูเขาบางส่วนมีพื้นที่ติดต่อกับท้องที่ต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลต้า อ.ขุนตาล จ.เชียงรายและตำบลสันทรายงาม อ.เทิง จ. เชียงราย
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลอ่างทอง อ.เชียงคำ จ.เชียงราย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลหงาว อ.เทิง จ.เชียงราย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลจ้าว อ.เทิง จ.เชียงราย

3.1.3 เขตการปกครอง มีหมู่บ้านที่อยู่ในเขตปกครองทั้งหมดจำนวน 25 หมู่บ้าน

- จำนวนหมู่บ้านในเขต อบต.เต็มพื้นที่หมู่บ้านมี 23 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,16,17,18,19,20,21,22,23,24
- จำนวนหมู่บ้านเขต อบต.บางส่วนมี 2 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 และ 15
ท้องถิ่นอื่นในตำบล
- จำนวนเทศบาล 1 แห่ง คือ เทศบาลตำบลเวียง

3.1.4 ประชากร ประชากร ณ วันที่ 1 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 รวมทั้งสิ้น 13,321 คน เป็นชาย 6,740 คน หญิง 6,581 คน หมู่บ้านที่มีประชากรมากที่สุดได้แก่ หมู่บ้านร่องริ้ว หมู่ที่ 12 จำนวน 876 คน

- (1) จำนวนครัวเรือนทั้งหมดในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง มี 4,852 ครัวเรือน
- (2) ประชากรทั้งสิ้น 13,321 คน
- (3) ความหนาแน่นเฉลี่ย 155 คน/ตารางกิโลเมตร
- (4) อัตราการเพิ่มของประชากร ตั้งแต่ปี 2549 – 2550 ร้อยละ 2.65

ตาราง 2.1 แสดงจำนวนประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	ประชากร		รวม	หมายเหตุ
			ชาย	หญิง		
1	บ้านเวียง	98	108	100	208	
2	บ้านดั่งข้าว	384	356	431	787	
3	บ้านห้วยไคร้	162	181	195	376	
4	บ้านร่องแซ่	273	418	403	821	
5	บ้านทุ่งไผ่	233	307	331	638	
6	บ้านห้วยไคร้ใหม่	285	454	408	862	
7	บ้านทุ่งชันไชย	182	197	173	370	
8	บ้านห้วยไคร้เก่า	158	257	248	505	
9	บ้านร่องขามป้อม	138	234	230	464	

ตาราง 2.1 แสดงจำนวนประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง (ต่อ)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	ประชากรชาย	ประชากรหญิง	รวม	หมายเหตุ
10	บ้านใหม่	291	344	373	717	
11	บ้านห้วยผึ้ง	170	244	233	477	
12	บ้านร่องริ้ว	309	455	421	876	
13	บ้านห้วยหลวง	229	423	400	823	
14	บ้านพระเกิด	271	399	430	829	
15	บ้านเวียงใต้	120	176	181	357	
16	บ้านม่วงไพรวัลย์	82	118	99	217	
17	บ้านห้วยไคร้สันติสุข	178	263	243	506	
18	บ้านริมอิง	128	224	215	439	
19	บ้านทุ่งเฉลิมพระเกียรติ	128	174	176	350	
20	บ้านเวียงจอมจ้อ	299	293	310	603	
21	บ้านห้วยไคร้เหนือ	148	233	233	466	
22	บ้านทุ่งโห้งเหนือ	178	228	240	468	
23	บ้านห้วยระเมศ	160	225	214	439	
24	บ้านห้วยไคร้ใต้	124	203	200	403	
25	บ้านห้วยไคร้ลานทอง	122	200	222	422	
รวม		4,852	6,740	6,581	13,321	

* หมายเหตุ : ข้อมูลจากสำนักบริหารการทะเบียนอำเภอเทิง เมื่อ เดือนพฤศจิกายน : 2550

3.1.5 การศึกษา

- ก โรงเรียนประถมศึกษา 7 แห่ง
- ข ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5 แห่ง
- ค ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน/ห้องสมุดประชาชน 25 แห่ง

3.1.6 สาธารณสุข

- ก โรงพยาบาลของรัฐ 1 แห่ง (เตียงคนไข้จำนวน 60 เตียง)
- ข สถานีอนามัยประจำตำบล/หมู่บ้าน 1 แห่ง

ข สถานีอนามัยประจำตำบล/หมู่บ้าน	1	แห่ง
ค บุคลากรทางการแพทย์ในเขตพื้นที่		
(1) แพทย์		จำนวน 8 คน
(2) ทันตแพทย์		จำนวน 3 คน
(3) พยาบาล		จำนวน 44 คน
(4) พยาบาลเทคนิค		จำนวน 8 คน
(5) เภสัชกร		จำนวน 8 คน
(6) เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน		จำนวน 1 คน
(7) นักวิชาการสาธารณสุข		จำนวน 2 คน
(8) อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.)		จำนวน 128 คน
(9) อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ		ร้อยละ 99

3.1.7 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ก สถานีตำรวจ 1 แห่ง

3.1.8 ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

ก ทรัพยากรป่าไม้

(1) ป่าสงวนแห่งชาติ	1	แห่ง (เนื้อที่ 4,118 ไร่)
(2) สวนป่า	2	แห่ง (เนื้อที่ 36 ไร่)

ข ทรัพยากรน้ำ

(1) แม่น้ำ	2	สาย
(2) อ่างเก็บน้ำ	3	แห่ง
(3) ฝาย	4	แห่ง
(4) บ่อน้ำตื้น	1,574	แห่ง
(5) บ่อบาดาล	25	แห่ง

3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง

องค์การบริหารส่วนตำบล เดิมเป็นสภาตำบล และได้รับการยกฐานะจากสภาตำบล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการจัดตั้งสภาตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย เป็น องค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี พ.ศ. 2537 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2540 สภาพปัจจุบันของ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ตั้งและลักษณะชุมชน ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบล มีพื้นที่ 89.7 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเวียง 25 หมู่บ้าน โดยมีศักยภาพของท้องถิ่น ดังนี้

3.2.1 ด้านการบริการพื้นฐาน

ก การคมนาคม

(1) ถนนสายหลัก	3	สาย
(2) ถนนลูกรัง	96	สาย
(3) ถนนลาดยาง	22	สาย
(4) ถนนคอนกรีต	88	สาย
(5) สะพาน	17	แห่ง

ข การโทรคมนาคม

(1) โทรศัพท์สาธารณะ	26	แห่ง
---------------------	----	------

ค การไฟฟ้า

(1) คริวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้	จำนวน 2,692	ครัวเรือน
----------------------------	-------------	-----------

ง แหล่งน้ำธรรมชาติ

(1) ลำน้ำ, ลำห้วย	2	สาย คือ ลำน้ำอิงและลำน้ำลาว
(2) บึง, หนองและอื่น ๆ	11	แห่ง

จ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

(1) ประปา	15	แห่ง
(2) ฝาย	4	แห่ง
(3) บ่อน้ำตื้น	1,574	แห่ง
(4) บ่อโยก	25	แห่ง

3.2.2 สถาบันและองค์กรทางศาสนา

ก วัด/สำนักสงฆ์	17	แห่ง
ข โบสถ์	2	แห่ง
ค ศาลเจ้า	2	แห่ง
ง อ่างเก็บน้ำ	3	แห่ง
จ สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	3	แห่ง

3.2.3 มวลชนจัดตั้ง

ก ลูกเสือชาวบ้าน	2	รุ่น
ข ไทยอาสาป้องกันชาติ	1	รุ่น
ค กองหนุนเพื่อความมั่นคงของชาติ	1	รุ่น
ง อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	1	รุ่น

3.2.4 ด้านเศรษฐกิจ

ก. ผลิตภัณฑ์มวลรวมรายได้

(1) รายได้เฉลี่ยของประชากร	33,033	บาท/คน/ปี
(2) มูลค่าผลผลิตทางการเกษตร	17,000 – 15,000	บาท/ครัวเรือน/ปี

ข. อาชีพ ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม

ค. หน่วยธุรกิจในเขต อบต.

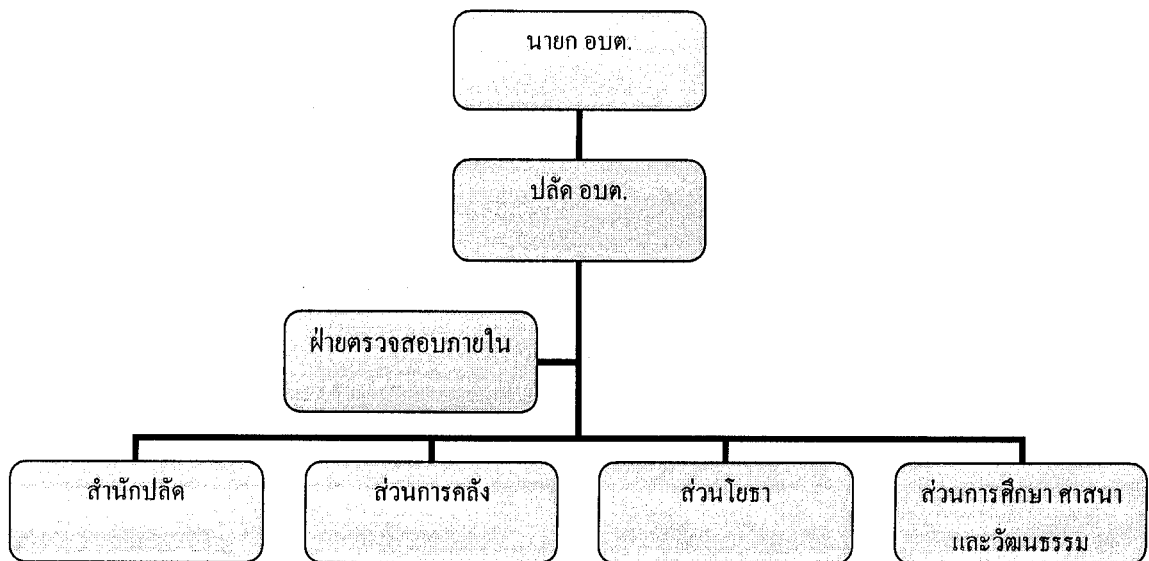
(1) โรงแรม	2	แห่ง
(2) ปั้มน้ำมันและก๊าซ	11	แห่ง
(3) โรงงานอุตสาหกรรม	1	แห่ง
(4) โรงเรียน	20	แห่ง
(5) ตลาด	6	แห่ง
(6) ร้านค้า/ร้านอาหาร	82	แห่ง

3.2.5 ด้านการเมือง – การบริหาร

โครงสร้างและอัตรากำลังในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น

ก. โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง มีแผนผังองค์กร ดังนี้

ภาพที่ 2.1 แผนผังองค์กรองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง

ข. อัตรากำลัง องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง มีอัตรากำลัง ดังนี้

(1) บุคลากร พนักงานส่วนตำบล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง ณ วันที่

1 มกราคม 2551 จำนวน 35 คน ประกอบด้วย

พนักงานส่วนตำบลจำนวน	15	คน
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	1	คน
หัวหน้าส่วนโยธา	1	คน
หัวหน้าส่วนการคลัง	1	คน
ลูกจ้างประจำ	3	คน
พนักงานจ้าง	17	คน

(2) ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี	13	คน
ปริญญาตรี	12	คน
ปริญญาโท	1	คน

ค. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี 2550 ณ วันที่ 30 กันยายน

2550 จำนวน 32,021,628.35 บาท แยกเป็น

(1) รายได้ที่ท้องถิ่นจัดหาเอง	1,496,627.19	บาท
(2) รายได้ที่รัฐบาลเก็บแล้วจัดสรรให้	14,440,841.64	บาท
(3) รายได้จากเงินอุดหนุน	16,084,156.52	บาท
รวม	32,021,628.35	บาท

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่มีผู้เคยทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในปัจจุบันนี้ ดังนี้

จิรศักดิ์ สีใจเจริญ (2543) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน พบว่า

1. โครงการหรือกิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน รองลงมาเป็นการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ และมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ ประเภทอื่น ๆ โดยจะเข้าไปมีส่วนร่วมในลักษณะของการแสดงความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะมากที่สุด รองลงมาเป็นการได้รับประโยชน์จากโครงการหรือกิจกรรม

2. การเข้าไปมีส่วนร่วมจะเข้าร่วมโดยสมัครใจมากกว่าถูกผู้อื่นชักชวน ส่วนรูปแบบของการมีส่วนร่วมนั้น จะเข้าร่วมโดยผ่านตัวแทน คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากราษฎรในหมู่บ้าน รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน

3. ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเปิดโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เข้าไปมีส่วนร่วม มีอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

4. สาเหตุของการเข้าไปมีส่วนร่วม ได้แก่ การที่จะมีโอกาสได้ร่วมรับผิดชอบท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็ง และจะทำให้การบริหาร อบต. มีประสิทธิภาพ อีกทั้งจะเป็นวิธีหนึ่งในการควบคุมการทำงานของ อบต. สาเหตุของการไม่เข้าไปมีส่วนร่วมใน อบต. นั้น เพราะมีตัวแทนอยู่แล้ว นอกจากนี้ คือ ไม่เข้าใจขั้นตอนการดำเนินงาน รวมถึงปัจจัยด้านรายได้ของ อบต. ที่มีน้อย ไม่เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นตามความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง

รามิต พัฒนมงคลเศรษฐ (2545) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนรวมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก ในระดับปานกลาง 2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลปากแพรก ได้แก่

ได้แก่ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาตำบล

พวงทอง โปธาใหญ่ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ สรุปได้ว่า การ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ ได้มีความพยายามที่จะปฏิบัติ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ บางส่วนยังปฏิบัติไม่ครบกระบวนการตามที่ระเบียบกำหนด ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย ประชาชนยังไม่ค่อยให้ความสนใจใน กิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการเข้าร่วมตรวจสอบความโปร่งใสในการ บริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอาจส่งผลให้การแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นไม่ตรงกับ ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

อลงกรณ์ ปราบไพร (2545) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ. 2545 – 2549) โดยกระบวนการประชาคม : กรณีศึกษาอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า แผนพัฒนาอำเภอที่จัดทำโดยกระบวนการประชาคม เป็นแผนที่สะท้อนปัญหาและความ ต้องการของประชาชน และสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชน ได้ดีกว่าแผนพัฒนาอำเภอรูปแบบเดิมที่ จัดทำโดยภาครัฐ โดยมีเหตุผล ดังนี้

1. สมาชิกประชาคมอำเภอส่วนใหญ่เห็นว่า ประชาคม คือ องค์กรที่เป็นเสมือนตัวแทน ของประชาชนส่วนใหญ่ ในชุมชน จึงสามารถรับฟังความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่โดยไม่ ละเลยต่อเสียงส่วนน้อยของชุมชน อีกทั้งเป็นการดำเนินงานโดยยึดถือหลักการประ โยชน์ส่วนรวม มากกว่าพวกพ้อง สอดคล้องกับหลักการของประชาธิปไตย

2. แผนพัฒนาอำเภอโดยกระบวนการประชาคม เป็นแผนที่สะท้อนความต้องการของ ประชาชน จึงสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชน ได้ดีกว่าแผนพัฒนาอำเภอที่จัดทำโดยส่วนราชการ

3. ประชาคมสามารถผลักดัน โครงการต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยการ เสนอแผนงาน/โครงการของชุมชนต่อส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ องค์การ บริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล

น้ำทิพย์ สิงห์ตาก้อง (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลแบบ ธรรมรัฐ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าในภาพรวมจากการสำรวจ ปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะของประชาชนในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้าง พื้นฐานในภาพรวมปัญหาความต้องการอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก และเป็นปัญหาที่อยู่ใน ขันรุนแรงในระดับปานกลาง ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมปัญหาความ

ต้องการอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นปัญหาที่อยู่ในขั้นรุนแรงในระดับน้อย ด้านสังคมในภาพรวมปัญหาความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการเมืองการบริหาร ในภาพรวมปัญหาความต้องการอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย และเป็นปัญหาที่อยู่ในขั้นรุนแรงระดับน้อย และด้านเศรษฐกิจ ในภาพรวมปัญหาความต้องการอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก และเป็นปัญหาที่อยู่ในขั้นรุนแรงในระดับปานกลาง ส่วนการแสดงการมีส่วนร่วมในด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร ร่วมจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลและการนำแผนไปปฏิบัติ ประชาชนมีความยินดีที่จะมีส่วนร่วมดังกล่าวเป็นอย่างมาก

ภักพล ชบากาญจน์ (2548) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

กมลน์ แจ่มแจ้ง (2549) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของแกนนำกลุ่ม ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1. แกนนำกลุ่มมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง 2. ประเภทกลุ่มต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน กลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกและการมีเครือข่ายของกลุ่มต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน ปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ทุกด้านมีมากกว่าร้อยละ 50 และมีข้อเสนอแนะจากแกนนำกลุ่มได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการองค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญต่อการเคารพความคิดเห็นของประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้ความสำคัญในการรับฟังปัญหาจากผู้ที่ประสบปัญหาโดยตรง โดยจัดลำดับความสำคัญของปัญหาจากการประชุมประชาคม ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ควรแต่งตั้งผู้ที่มีความเหมาะสมกับงานต่าง ๆ เป็นกรรมการตรวจการจ้าง ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ควรสนับสนุนให้ครอบคลุมทุกกลุ่ม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมุ่งศึกษาถึงการมีส่วนร่วมและแนวทางเสริมสร้างของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาได้นำแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาเป็นแนวทางการศึกษา ตามระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตตำบลเวียง มีจำนวน 13,321 คน (สำนักบริหารการทะเบียนอำเภอเทิง พฤศจิกายน : 2550)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamazen) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ตามสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ N คือจำนวนประชากรทั้งหมด = 13,321 คน

c คือค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง = 0.05

n จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าจากสูตร } n &= \frac{13,321}{1 + 13,321(0.05)^2} \\ &= \frac{13,321}{34} = 391.79 \text{ ราย} \end{aligned}$$

ดังนั้น เพื่อให้มีค่าความคาดเคลื่อนไม่เกิน 5 % ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 392 ราย ในการสุ่มตัวอย่างวิจัยครั้งนี้ และนำจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้ไปหาสัดส่วนแต่ละหมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นประชากรในการวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร* ทั้งหมด	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1	เวียง	210	6
2	ตั้งข้าว	752	22
3	ห้วยไคร้	374	11
4	ร่องแซ่	826	24
5	ทุ่งโห่ง	633	19
6	ห้วยไคร้ใหม่	857	25
7	ทุ่งขันไชย	376	11
8	ห้วยไคร้เก่า	500	15
9	ร่องขามป้อม	459	14
10	ใหม่	706	21
11	ห้วยผึ้ง	462	14
12	ร่องริ้ว	872	26
13	ห้วยหลวง	830	24
14	พระเกิด	818	24
15	เวียงใต้	350	10
16	ม่วงไพรวัลย์	223	7
17	ห้วยไคร้สันติสุข	503	15
18	ริมอิง	444	13
19	ทุ่งเฉลิมพระเกียรติ	350	10
20	เวียงจอมจ้อ	598	18

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา (ต่อ)

หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร* ทั้งหมด	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
21	ห้วยไคร้เหนือ	465	14
22	ทุ่งโห้งเหนือ	465	14
23	ห้วยระเมศ	432	13
24	ห้วยไคร้ใต้	394	12
25	ห้วยไคร้ลานทอง	422	12
	รวม	13,321	392

* หมายเหตุ : ข้อมูลจากสำนักบริหารการทะเบียนอำเภอเทิง เมื่อ เดือนพฤศจิกายน : 2550

1.3 การสุ่มตัวอย่าง

ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Acidental Sampling) โดยพยายามเลือกกลุ่มตัวอย่างให้กระจายไปทั่วทั้งเขตพื้นที่ของหมู่บ้านที่สุ่มตัวอย่างจนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อให้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2.1 วิธีการสร้างเครื่องมือ

2.1.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำกรวิจัย เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ สำหรับใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1.2 กำหนดกรอบของเนื้อหาและข้อคำถามให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1.3 ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยนำไปปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อทำการพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ดูความชัดเจน ความถูกต้องของการใช้ภาษา ข้อคำถาม ตรวจสอบความชัดเจนและความเที่ยงตรงตามเนื้อหาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ต่อไป

2.1.4 นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา ก่อนทำการเก็บข้อมูลจริงในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลดำ อำเภอนาดูน จังหวัดเขียงราย

2.1.5 นำแบบสอบถามที่ได้ทำการทดสอบจากประชากร จำนวน 30 ราย มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่า Reliability Coefficients ปรากฏค่า Cronbach โดยรวม 0.8691

2.2 รายละเอียดของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามแบบให้เลือกตอบคำตอบใดคำตอบหนึ่ง (Check list) ได้แก่

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) สถานภาพ
- 4) ระดับการศึกษา
- 5) อาชีพ
- 6) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอนาดูน จังหวัดเขียงราย ลักษณะคำถามแบบให้เลือกตอบคำตอบใดคำตอบหนึ่ง (Check list) โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้านดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ (ข้อ 1 – 5)
- 2) การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน (ข้อ 6 – 10)
- 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (ข้อ 11 – 15)
- 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล (ข้อ 16 – 20)

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอนาดูน จังหวัดเขียงราย ลักษณะคำถามแบบปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ได้จากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง ดังนี้

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลในรูปการตอบแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย จำนวน 392 ราย และได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 392 ราย

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลในรูปของทฤษฎี แนวคิด รวมทั้งงานวิจัย รวบรวมได้จากการค้นคว้าเอกสารที่เป็นบทความทางวิชาการ จากหนังสือ รายงานการวิจัย เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งของส่วนราชการและเอกชน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามนี้แล้ว ก็ได้้นำแบบสอบถามมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล หลังจากนั้นนำข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 392 ชุด มาเข้า (coding) รหัส แล้วนำไปวิเคราะห์ประมวลผลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปค่าสถิติที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ในการวิเคราะห์ข้อมูลตอนนี้จะนำมาหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ในการวิเคราะห์ข้อมูลตอนนี้ จะนำมาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้คำถามแบบประมาณค่า 4 ตัวเลือก คือ การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด การมีส่วนร่วมน้อย การมีส่วนร่วมมาก และการมีส่วนร่วมมากที่สุด ซึ่งเป็นการปรับประยุกต์ โดยใช้วิธีมาตราวัดแบบเสกัล ตามแนวทางของ กัตต์แมน (Guttman Scale) (สิน พันธุ์พินิจ, 2547) ซึ่งประกอบด้วย 4 ระดับ สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบของตัวเลือกทั้ง 4 ตัวเลือก มีดังนี้

ระดับของการมีส่วนร่วม	การให้คะแนน
การมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด	1
การมีส่วนร่วมในระดับน้อย	2
การมีส่วนร่วมในระดับมาก	3
การมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด	4

การแปรผล ทำโดยการคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ย (Class Interval) จากสูตร

$$\text{ช่วงห่างของค่าเฉลี่ย} = \frac{\text{คะแนนมาก} - \text{คะแนนน้อย}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{ช่วงห่างของค่าเฉลี่ย} = \frac{4 - 1}{4} = \frac{3}{4} = 0.75$$

โดยสามารถแบ่งช่วงของคะแนนค่าเฉลี่ยแต่ละระดับชั้น ได้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.75	หมายถึง	ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.76 – 2.50	หมายถึง	ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.25	หมายถึง	ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	3.26 – 4.00	หมายถึง	ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ด้วยการนำแบบสอบถามที่มีผู้กรอกแบบสอบถาม ข้อมูลแสดงความคิดเห็นและข้อมูลเสนอแนะต่าง ๆ มารวบรวมเป็นหมวดหมู่แล้วจัดกลุ่มแยกออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ใช้วิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) และเรียงจำนวนจากมากไปหาน้อย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ผลการรวบรวมข้อมูลที่ทำ
การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม จำนวน 392 กลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาขอเสนอผลการ
วิเคราะห์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของประชาชนในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ได้แก่
เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	217	55.4
หญิง	175	44.6
รวม	392	100.0

จากการศึกษาข้อมูลในตารางที่ 4.1 ซึ่งแสดงจำนวนและร้อยละของเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 55.4 เพศหญิง 175 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 31 ปี	64	16.3
31 – 40 ปี	100	25.5
41 – 50 ปี	114	29.1
51 – 60 ปี	90	23.0
ตั้งแต่ 61 ปี ขึ้นไป	24	6.1
รวม	392	100.0

จากการศึกษาข้อมูลในตารางที่ 4.2 ซึ่งแสดงจำนวนและร้อยละของอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 41 – 50 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 รองลงมาอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 อายุอยู่ในช่วง 51 – 60 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 คน มีอายุต่ำกว่า 31 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 และมีอายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	53	13.5
สมรส	301	76.8
หย่า	23	5.9
หม้าย	15	3.8
รวม	392	100.0

จากการศึกษาข้อมูลในตารางที่ 4.3 ซึ่งแสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 76.8 รองลงมามีสถานภาพโสด จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 และมีสถานภาพหย่า จำนวน 23 มีสถานภาพหม้าย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9 และ 3.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยมปลาย	257	65.6
มัธยมปลาย / ปวช.	86	21.9
ปวส. / อนุปริญญา	19	4.8
ปริญญาตรี	27	6.9
สูงกว่าปริญญาตรี	3	0.8
รวม	392	100.0

จากการศึกษาข้อมูลในตารางที่ 4.4 ซึ่งแสดงจำนวนและร้อยละของระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยมปลาย จำนวน 257 คน คิดเป็นร้อยละ 65.6 รองลงมามีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมปลาย / ปวช. จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 ระดับปริญญาตรี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 ระดับปวส. / อนุปริญญา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	36	9.2
รับจ้าง	98	25.0
ค้าขาย	59	15.1
เกษตรกร	171	43.6
อื่น ๆ	28	7.1
รวม	392	100.0

จากการศึกษาข้อมูลในตารางที่ 4.5 ซึ่งแสดงจำนวนและร้อยละของอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 43.6 รองลงมามีอาชีพรับจ้าง จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 อาชีพค้าขาย จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 อาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2 และอาชีพอื่นๆ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	236	60.2
5,000 – 10,000 บาท	106	27.0
10,001 – 20,000 บาท	30	7.7
20,001 – 30,000 บาท	15	3.8
มากกว่า 30,000 บาท ขึ้นไป	5	1.3
รวม	392	100.0

จากการศึกษาข้อมูลในตารางที่ 4.6 ซึ่งแสดงจำนวนและร้อยละของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 60.2 รองลงมามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท

จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 รายได้เฉลี่ย 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 และ รายได้มากกว่า 30,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

2.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวม

ตารางที่ 4.7 แสดงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ลักษณะการมีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการมี ส่วนร่วม	อันดับ
1. การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ	2.69	0.900	มาก	2
2. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน	2.82	0.880	มาก	1
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	2.68	0.867	มาก	3
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและ ประเมินผล	2.00	0.825	น้อย	4
รวม	2.55	0.868	มาก	

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.7 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.55

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคิดและตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.00

2.2 การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตารางที่ 4.8 แสดงการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง

ลักษณะการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
1. ท่านได้ร่วมคิดเพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนาในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	2.69	0.949	มาก	3
2. ท่านได้ร่วมเสนอปัญหา ความต้องการของท่านเพื่อนำข้อมูลไปจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	2.72	0.885	มาก	1
3. ท่านได้ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	2.71	0.894	มาก	2
4. โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มาจากปัญหาความต้องการของท่าน	2.67	0.860	มาก	4
5. ท่านได้ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่น ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนร่วม	2.66	0.914	มาก	5
เฉลี่ยรวม	2.69	0.900	มาก	

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.8 พบว่า การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2) ท่านได้ร่วมเสนอปัญหา ความต้องการของท่านเพื่อนำข้อมูลไปจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.72 รองลงมาตามลำดับ คือ ข้อ 3) ท่านได้ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.71 ข้อ 1) ท่านได้ร่วมคิดเพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนาในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.69 ข้อ 4) โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล มาจากปัญหาความต้องการของท่าน มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.67 และ ข้อ 5) ท่านได้ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่น ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.66

2.3 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตารางที่ 4.9 แสดงการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง

ลักษณะการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการมี ส่วนร่วม	อันดับ
1. ท่านได้เข้าร่วมในกระบวนการคัดเลือกผู้แทนประชาคมตำบล เพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	2.82	0.888	มาก	2
2. ท่านได้เข้าร่วมในกระบวนการคัดเลือกผู้แทนประชาคมตำบลเพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	2.76	0.919	มาก	5

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ลักษณะการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการมี ส่วนร่วม	อันดับ
3. ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดทำ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	2.79	0.893	มาก	4
4. ท่านได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการ จัดทำ รายละเอียดของโครงการ/กิจกรรม การพัฒนาในแผนพัฒนาขององค์การ บริหารส่วนตำบล (อบต.)	2.93	0.843	มาก	1
5. ท่านได้ปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ/กิจกรรม ให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	2.80	0.856	มาก	3
เฉลี่ยรวม	2.82	0.880	มาก	

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.9 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของ
ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดย
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82

เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ย
สูงสุด คือ ข้อ 4) ท่านได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำ รายละเอียดของโครงการ/กิจกรรม
การพัฒนาในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ
2.93 รองลงมาตามลำดับ คือ ข้อ 1) ท่านได้เข้าร่วมในกระบวนการคัดเลือกผู้แทนประชาคมตำบล
เพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วม
เท่ากับ 2.82 ข้อ 5) ท่านได้ปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ/กิจกรรม ให้บรรลุตาม
วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วม
เท่ากับ 2.80 ข้อ 3) ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล มี
ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.79 และข้อ 2) ท่านได้เข้าร่วมในกระบวนการคัดเลือกผู้แทน

ประชาคมตำบล เพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.76

2.4 ระดับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตารางที่ 4.10 แสดงระดับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง

ลักษณะการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
1. การพัฒนา การแก้ไขปัญหา และการจัดบริการสาธารณะ ขององค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)ทันต่อเวลาและสอดคล้องกับความต้องการของท่านอย่างแท้จริง	2.70	0.885	มาก	3
2. ชีวิตความเป็นอยู่ของท่านได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เช่น การประกอบอาชีพ โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น	2.73	0.864	มาก	2
3. ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวในการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	2.74	0.932	มาก	1
4. การใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เกิดประโยชน์คุ้มค่าโปร่งใส มากขึ้น	2.64	0.849	มาก	4
5. การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างจำกัดเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนร่วม	2.59	0.807	มาก	5
เฉลี่ยรวม	2.68	0.867	มาก	

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.10 พบว่าการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3) ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.74 รองลงมาตามลำดับ คือ ข้อ 2) ชีวิตความเป็นอยู่ของท่านได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เช่น การประกอบอาชีพ โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.73 ข้อ 1) การพัฒนา การแก้ไขปัญหา และการจัดบริการสาธารณะ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทันต่อเวลาและ สอดคล้องกับความต้องการของท่านอย่างแท้จริง มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.70 ข้อ 4) การใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล เกิดประโยชน์ คุ่มค่า โปร่งใส มากขึ้น มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.64 และข้อ 5) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างจำกัดเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.59

2.5 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตารางที่ 4.11 แสดงการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง

ลักษณะการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
1. ท่านได้เข้าร่วมในกระบวนการคัดเลือกผู้แทนประชาคมตำบล เพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	2.43	0.919	น้อย	1
2. ท่านได้ตรวจสอบรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	1.75	0.783	น้อยที่สุด	4
3. ท่านได้ให้ความร่วมมือในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	2.21	0.834	น้อย	2
4. ท่านได้ติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	1.68	0.731	น้อยที่สุด	5
5. ท่านได้รับทราบรายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	1.95	0.860	น้อย	3
เฉลี่ยรวม	2.00	0.825	น้อย	

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 4.11 พบว่า การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง โดยรวม อยู่

ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.00

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย คือ ข้อ 1) ท่านได้เข้าร่วมในกระบวนการคัดเลือกผู้แทนประชาคมตำบล เพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.43 รองลงมา ตามลำดับ คือ ข้อ 3) ท่านได้ให้ความร่วมมือในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.21 และข้อ 3) ท่านได้รับทราบรายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 1.95 ส่วนข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ข้อ 2) ท่านได้ตรวจสอบรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 1.75 และ ข้อ 4) ท่านได้ติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 1.68 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.12 ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง

ลำดับ	ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน	จำนวน
1	นำโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาที่มาจากปัญหา ความต้องการของประชาชน มาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	11
2	ควรมีการฝึกอบรม ให้ความรู้แก่ประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วม สนับสนุนข้อมูลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	10
3	จัดให้มีการประชุมประชาคมบ่อยครั้งและสม่ำเสมอมากขึ้น	6
4	ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมประชาคมอย่างทั่วถึง	4
5	เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นหลากหลายรูปแบบ	2

ตารางที่ 4.13 ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง

ลำดับ	ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน	จำนวน
1	ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมประชาคมอย่างทั่วถึง	7
2	เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	6
3	ควรให้ประชาชนเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มากขึ้น	3
4	เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมประชาคมมากขึ้น	1

ตารางที่ 4.14 ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง

ลำดับ	ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน	จำนวน
1	ปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น	8
2	เปิดเผยข้อมูล ข่าวสาร ให้แก่ประชาชน	7
3	ควรมีโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาอย่างทั่วถึง	6
4	ควรมีการจัดสรรงบประมาณ ให้เพียงพอ	4
5	ส่งเสริมความรู้แก่ประชาชนในการใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม	2
6.	ยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง	1
7.	จัดตั้งกลุ่มชุมชนให้เข้มแข็ง	1

ตารางที่ 4.15 ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง

ลำดับ	ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน	จำนวน
1	ควรมีการเผยแพร่รายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาอย่างทั่วถึง	15
2	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	13
3	ควรจัดกิจกรรมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม	5
4	ควรให้ประชาชนหรือบุคคลภายนอกเข้ามาตรวจสอบการทำงานของ อบต.	3
5	ทำงานด้วยความโปร่งใส	2

ตารางที่ 4.16 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง

ลำดับ	ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน	จำนวน
1	อบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	5
2	ศึกษาดูงานหน่วยงานที่มีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ	4
3	ปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนมีส่วนร่วม	3
4	มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน	2

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงรายและเพื่อทราบแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย การสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ในการศึกษาครั้งนี้ มีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์

1.1.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

1.1.2 เพื่อศึกษาแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ใน ทะเบียนบ้านในเขตตำบลเวียง มีจำนวน 13,321 คน (สำนักบริหารการทะเบียนอำเภอเทิง พุศจิกายน : 2550)

1.2.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณโดย ใช้สูตรของ ทาโรยามาเน่ (Taro Yamazen) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ประชากรกลุ่มตัวอย่าง 391.79 ราย ในการวิจัยครั้งนี้เก็บ รวบรวมข้อมูลทั้งหมด 392 ราย

1.2.3 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยพยายามให้กลุ่มตัวอย่างกระจายไปทั่วทั้งเขตพื้นที่ของหมู่บ้านที่สุ่มตัวอย่างจนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน

1.2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อใช้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้มีการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 30 ราย มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลการประเมินพบว่าค่า Reliability Coefficients ปรากฏค่า Cronbach โดยรวม 0.8691

1.2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ได้จากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง ดังนี้ ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลในรูปการตอบแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย จำนวน 392 ราย และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลในรูปของทฤษฎี แนวคิด รวมทั้งงานวิจัย รวบรวมได้จากการค้นคว้าเอกสารที่เป็นบทความทางวิชาการจากหนังสือ รายงานการวิจัย เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งของส่วนราชการและเอกชน

1.2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม หาค่าโดยนำมาหาค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย หาค่าโดยนำมาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้คำถามแบบประมาณค่า 4

ตัวเล็ก คือ การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด การมีส่วนร่วมน้อย การมีส่วนร่วมมาก และการมีส่วนร่วมมากที่สุด

3) การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงรายนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และเรียงจำนวนจากมากไปหาน้อย

1.3 ผลการวิจัย

ผลการศึกษา สามารถสรุปประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1.3.1 ข้อมูลทั่วไปของของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 55.4 อายุอยู่ในช่วง 41 – 50 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 สถานภาพสมรส จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 76.8 ระดับการศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยมปลาย จำนวน 257 คน คิดเป็นร้อยละ 65.6 อาชีพเกษตรกร จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 43.6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 60.2

1.3.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.55 การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคิดและตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการมีส่วนร่วมของประชาชนการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.00

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้าน เรียงตามลำดับ จากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน รองลงมา การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลตามลำดับ โดยแยกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง โดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 ทุก

ข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2) ท่านได้ร่วมเสนอปัญหา ความต้องการของท่านเพื่อนำข้อมูลไปจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมี ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.72 รองลงมาตามลำดับ คือ ข้อ 3) ท่านได้ร่วมจัดลำดับ ความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล มี ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.71 ข้อ 1) ท่านได้ร่วมคิดเพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนาในการ จัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.69 ข้อ 4) โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล มาจากปัญหาความ ต้องการของท่าน มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.67 และ ข้อ 5) ท่านได้ร่วมตัดสินใจใน การใช้ทรัพยากรของท้องถิ่น ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยระดับ การมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.66

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 ทุกข้อมีระดับ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4) ท่านได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ใน การจัดทำ รายละเอียดของโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วน ตำบล โดยมีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.93 รองลงมาตามลำดับ คือ ข้อ 1) ท่านได้เข้า ร่วมในกระบวนการคัดเลือกผู้แทนประชาคมตำบล เพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.82 ข้อ 5) ท่านได้ปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ/กิจกรรม ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาขององค์การบริหาร ส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.80 ข้อ 3) ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดทำ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.79 และข้อ 2) ท่านได้เข้าร่วมในกระบวนการคัดเลือกผู้แทนประชาคมตำบล เพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ สนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.76

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68 ทุกข้อมีระดับ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3) ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความ เคลื่อนไหวในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วม เท่ากับ 2.74 รองลงมาตามลำดับ คือ ข้อ 2) ชีวิตความเป็นอยู่ของท่านได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เช่น การประกอบอาชีพ โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.73 ข้อ 1) การพัฒนา การแก้ไข

ปัญหา และการจัดบริการสาธารณะ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทันท่วงทีและ สอดคล้องกับ ความต้องการของท่านอย่างแท้จริง มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.70 ข้อ 4) การใช้จ่าย งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล เกิดประโยชน์ คุ่มค่า โปร่งใส มากขึ้น มีค่าเฉลี่ยระดับ การมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.64 และข้อ 5) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างจำกัด เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.59

การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง โดยรวม อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.00 ข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย คือ ข้อ 1) ท่านได้เข้าร่วมในกระบวนการคัดเลือก ผู้แทนประชาคมตำบล เพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบล โดยมีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.43 รองลงมา ตามลำดับ คือ ข้อ 3) ท่านได้ให้ความร่วมมือในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มี ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.21 และข้อ 3) ท่านได้รับทราบรายงานผลการติดตามและ ประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 1.95 ส่วน ข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ข้อ 2) ท่านได้ตรวจสอบรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วม เท่ากับ 1.75 และ ข้อ 4) ท่านได้ติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มี ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 1.68 ตามลำดับ

1.3.3 ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น

1) ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ได้แก่ นำโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาที่มาจากปัญหา ความต้องการของประชาชน มาบรรจุไว้ใน แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการฝึกอบรม ให้ความรู้แก่ประชาชนในการเข้ามา มี ส่วนร่วมสนับสนุนข้อมูลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จัดให้มีการประชุม ประชาคมบ่อยครั้งและสม่ำเสมอมากขึ้น ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมประชาคม อย่างทั่วถึง และเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นหลากหลายรูปแบบ

2) ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ได้แก่ ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมประชาคมอย่างทั่วถึง เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้า ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้ประชาชนเข้าร่วมจัดทำ

แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มากขึ้น และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมประชุม ประชาคมมากขึ้น

3) ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอกิ่ง จังหวัดเชียงราย ได้แก่ ปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น เปิดเผยข้อมูล ข่าวสารให้แก่ประชาชน ควรมีโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาอย่างทั่วถึง ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ส่งเสริมความรู้แก่ประชาชนในการใช้ และอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง และจัดตั้งกลุ่มชุมชนให้เข้มแข็ง

4) ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอกิ่ง จังหวัดเชียงราย ได้แก่ ควรมีการเผยแพร่รายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาอย่างทั่วถึง ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดกิจกรรมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ควรให้ประชาชนหรือบุคคลภายนอกเข้ามาตรวจสอบการทำงานของ และทำงานด้วยความโปร่งใส

5) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่ อบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาดูงานหน่วยงานที่มีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนมีส่วนร่วม และมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอกิ่ง จังหวัดเชียงราย มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังต่อไปนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงโดยรวม ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่าด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมสูงอันดับแรกคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามลำดับ ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เห็นได้ว่า ประชาชนได้ร่วมเสนอปัญหา ความต้องการของประชาชน เพื่อนำข้อมูลไปจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในรูปของการจัดเวทีประชาคมตำบล เพื่อพิจารณานำโครงการที่เป็นปัญหาความต้องการของประชาชนมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้สอดคล้องกับความหมายที่ทวิทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527: 2) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริงว่าน่าจะหมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการ และควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคมและได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา จึงแสดงออกในรูปของการตัดสินใจในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเองอย่างเป็นทางการ

ผลการศึกษายังสอดคล้องกับ ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527: 6-7) ที่กล่าวว่าลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับเรื่อง การร่วมทำการศึกษาและค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น การร่วมคิดหา สร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหาและลดปัญหา และร่วมวางแผนนโยบาย หรือแผนงาน หรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อจัดและแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของประชาชน

และผลการศึกษา มีประเด็นที่แสดงว่าลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความแตกต่างกัน คือ ในประเด็นประชาชนได้ร่วมคิดเพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนาในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.949) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหากเป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งในชุมชนหรือเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลจำนวนน้อยของชุมชน จะมีโอกาสในการเข้าร่วมประชุมประชาคมตำบล และมีบทบาทแสดงความคิดเห็นทั้งทางตรงและทางอ้อม มากกว่าประชาชนโดยทั่วไป

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เห็นได้ว่า ประชาชนได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำรายละเอียดของโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยองค์การบริหารส่วนตำบลได้สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนชุมชนในทุกพื้นที่ และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมในกระบวนการคัดเลือกผู้แทนประชาคมตำบล เพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้สอดคล้องกับ อลงกรณ์ ปราบไพรี (2545) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดทำ

แผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ. 2545 – 2549) โดยกระบวนการประชาคม : กรณีศึกษาอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เหตุผลประการหนึ่งที่แผนพัฒนาอำเภอที่จัดทำโดยกระบวนการประชาคม เป็นแผนที่สะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชน และสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชน ได้ ดีกว่าแผนพัฒนาอำเภอรูปแบบเดิมที่จัดทำโดยภาครัฐ เนื่องจากสมาชิกประชาคมอำเภอส่วนใหญ่ เห็นว่า ประชาคม คือ องค์กรที่เป็นเสมือนตัวแทนของประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชน จึงสามารถรับ ฟังความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่โดยไม่ละเลยต่อเสียงส่วนน้อยของชุมชน อีกทั้งเป็นการ ดำเนินงานโดยยึดถือหลักผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าพวกพ้อง สอดคล้องกับหลักการของ ประชาธิปไตยและประชาคมสามารถผลักดันโครงการต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยการ เสนอแผนงาน/โครงการของชุมชนต่อส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ องค์กร บริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล

ผลการศึกษายังสอดคล้องกับ น้าทิพย์ สิงห์ตาก้อง (2545) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลแบบธรรมรัฐ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การแสดงการมีส่วนร่วมในด้านการ ร่วมจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลและการนำแผนไปปฏิบัติ ประชาชนให้ความยินดีในการมีส่วนร่วมดังกล่าวเป็นอย่างมาก

และผลการศึกษา มีประเด็นที่แสดงว่าลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความ แตกต่างกันได้แก่ ในประเด็นประชาชนได้เข้าร่วมในกระบวนการคัดเลือกผู้แทนประชาคมตำบล เพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบล (มีค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.914) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กระบวนการคัดเลือกผู้แทนประชาคมตำบล เพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบล ตาม ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ต้องดำเนินการโดยการจัดประชุมประชาคมตำบล ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมมาจากตัวแทนของ ประชาชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล ประธานกองทุนหมู่บ้าน ประชาคมหมู่บ้าน ประธานกลุ่มอาชีพ เป็นต้น สำหรับประชาชนโดยทั่วไปจึงมีโอกาสน้อยใน การเข้าร่วมประชุมประชาคมตำบลเพื่อคัดเลือกผู้แทนประชาคมตำบลในการแต่งตั้งเป็น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบล

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของ องค์กรบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ใน ระดับมาก เห็นได้ว่า ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างทั่วถึงและเป็น ธรรม เช่น การประกอบอาชีพ โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็น ต้น ทั้งนี้สอดคล้องกับ ความหมายที่ ยูว็ทน์ วุฒิเมธี (2526: 45) ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วน

ร่วมของประชาชนหมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณา การตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง การที่สามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทเพื่อแก้ปัญหาและนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นได้นั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องยอมรับปรัชญาการพัฒนาชุมชนที่ว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น พร้อมทั้งจะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชน ขณะเดียวกันยอมรับความจริงที่ว่ามนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาส และได้รับการชี้แนะอย่างถูกต้อง

และผลการศึกษา มีประเด็นที่แสดงว่าลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความแตกต่างกัน ได้แก่ ในประเด็นประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.932) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนยังไม่ทั่วถึง ประชาชนที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับมากและต่อเนื่องจะทำให้ได้ทราบและเข้าใจถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น เพื่อให้แผนพัฒนาท้องถิ่นสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ประชาชนที่ขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือรับรู้ในระดับน้อย จึงยังไม่ให้ความสนใจในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย เห็นได้ว่า ประชาชนขาดการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และไม่มีความสนใจเข้ามาตรวจสอบรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งนี้สอดคล้องกับ พวงทอง โปธาใหญ่ (2545) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย ประชาชนยังไม่ค่อยให้ความสนใจในกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการเข้าร่วมตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอาจส่งผลให้การแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

ผลการศึกษายังสอดคล้องกับ **ภักพล ขวากาญจน์ (2548)** ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ดำเนินงานการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับน้อย ประชาชนยังไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควรในการเข้าร่วมประชุมหรือร่วมแสดงความคิดเห็น ตรวจสอบและติดตามในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น

และจากผลการศึกษา มีประเด็นที่แสดงว่าลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความแตกต่างกัน ได้แก่ ในประเด็นประชาชนได้เข้าร่วมในกระบวนการคัดเลือกผู้แทนประชาคมตำบล เพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (มีค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.932) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งยังผลให้ประชาชนไม่เห็นความสำคัญในการที่ตนเองต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดชัยภูมิ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมมาก ส่วนการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบลเวียง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมน้อย ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญ ในการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง ให้มากยิ่งขึ้น โดยมีวิธีการดังนี้

3.1.1 องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน อย่างโปร่งใส โดยมีช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ได้แก่ เอกสารสิ่งพิมพ์ สถานที่ติด

ประกาศ เว็บไซต์ สื่อวิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.1.2 องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

3.1.3 องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

3.1.4 ส่งเสริมการรวมกลุ่มของประชาชนในรูปแบบประชาคมในลักษณะ “ ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ ” เพื่อส่งเสริมการสร้างเสริมความเข้มแข็งในภาคประชาชน

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้แผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน และเพื่อตอบสนองต่อปัญหา ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

3.2.2 ศึกษาความรู้ ความเข้าใจ ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อนำเทคนิคในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2.3 ศึกษาบทบาทการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยกระบวนการประชาชน เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความถูกต้อง และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิกา ชมดี.(2524). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภีตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.(2546). คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2545 – 2549). เอกสารสิ่งพิมพ์.
- การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน (2544 24 มีนาคม). มติชนรายวัน หน้า 3
- คมน์ แจ่มแจ้ง.(2549). การมีส่วนร่วมของแกนนำกลุ่มในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- จรัสศักดิ์ สีใจเจริญ.(2523). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของ อบต. : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน. งานศึกษาวิจัยค้นคว้าอิสระสาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทวีทอง หงส์วิวัฒน์.(2527). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศักดิ์โสภาคการพิมพ์.
- ธัชฤทธิ์ ปนารักษ์.(2540). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล : กรณีศึกษาเฉพาะกรณี อบต.ในเขตอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- นวรรตน์ เหลี่ยมไทย.(2524). ชีดความสามารถขององค์กรประชาชนในเขตชุมชนที่กิ่งเมืองสองฝั่งคลองเกี่ยวกับการพิทักษ์คลองแสนแสบ. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์.(2527). กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภาคการพิมพ์.
- น้ำทิพย์ สิงห์ตาก้อง.(2545). การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลแบบธรรมรัฐ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปัญหาพิเศษหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

- ปรีชญา เวสารัชช์.(2538). การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท. รายงานการวิจัยสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีชญา ศรีภา.(2540). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกภาคองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาหมู่บ้าน : กรณีศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภักพล ชบากาญจน์.(2548). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช. งานศึกษาค้นคว้าอิสระ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
- พวงทอง โปธาใหญ่.(2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์.(2516). ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัชรินทร์การพิมพ์.
- มนตรี นาคสมบุญ.(2540). การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการเมืองการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา จังหวัดปทุมธานี. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี.(2526). หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อนุเคราะห์ไทย.
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548. กรุงเทพฯ ฯ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- รามิต พัฒนมงคลเชษฐ.(2545). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพрек อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิทยานิพนธ์ สาขาวิชารัฐศาสตร์
- ศุภชัย ยาวประภาส.(2540). นโยบายสาธารณะ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุธี ศรสวรรค์.(2538). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของมุสลิม : ศึกษาเฉพาะ กรณีตำบลคลองตะเคียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ภาคนิพนธ์ ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร.

- ศูนย์บริการประชาชน สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.(2548). **คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน.**
เอกสารสิ่งพิมพ์.
- อดิน รพีพัฒน์.(2527). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรม**
ไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศักดิ์โสภณพิมพ์.
- อรทัย ก๊กผล.(2547). **Best practices ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศ ด้านความ**
โปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : สถาบัน
พระปกเกล้า.
- อลงกรณ์ ปราบไพรี.(2545). **การจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี(พ.ศ.2545 – 2549) โดยกระบวนการ**
ประชาคม : กรณีศึกษา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. งานศึกษาค้นคว้าอิสระ
สาขาวิชาการเมืองการปกครอง.
- อุทัย หิรัญโต.(2523). **การปกครองท้องถิ่น.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- Davis Keith (1962). **Human relation at work.** New York : Mcgrow Hill.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัย เพื่อทำรายงานการศึกษาค้นคว้า
อิสระของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ แขนงวิชาบริหาร
รัฐกิจ วิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ข้อมูลที่ศึกษานี้เป็นการศึกษา
ในเชิงวิชาการและจะไม่มีผลสะท้อนกลับในแง่ลบแก่ท่านผู้ให้ข้อมูลแต่ประการใด จึงขอความ
อนุเคราะห์จากท่านได้ให้คำตอบในการตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้หวังว่าคงจะได้รับความกรุณาจาก
ท่านเป็นอย่างดี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง		
2. อายุ	☐ ต่ำกว่า 31 ปี	☐ 31 - 40 ปี		
	☐ 41 - 50 ปี	☐ 51 - 60 ปี		
	☐ ตั้งแต่ 61 ปี ขึ้นไป			
3. สถานภาพ	☐ โสด	☐ สมรส	☐ หย่า	☐ หม้าย
4. ระดับการศึกษา	☐ ต่ำกว่ามัธยมปลาย			
	☐ มัธยมปลาย / ปวช.			
	☐ ปวส. / อนุปริญญา			
	☐ ปริญญาตรี			
	☐ สูงกว่าปริญญาตรี			
5. อาชีพ	☐ รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	☐ รับจ้าง		
	☐ ค้าขาย	☐ เกษตรกร		
	☐ อื่น (ระบุ).....			
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ 5,000 - 10,000 บาท		
	☐ 10,001 - 20,000 บาท	☐ 20,001 - 30,000 บาท		
	☐ มากกว่า 30,000 บาท ขึ้นไป			

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบต.เวียง
อ.เทิง จ.เชียงราย

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย \checkmark ลงในระดับการมีส่วนร่วมที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อ ร-	ลักษณะของการมีส่วนร่วม	ระดับของการมีส่วนร่วม			
		มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
	การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ				
1.	ท่านได้ร่วมคิดเพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนาในการจัดทำ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
2.	ท่านได้ร่วมเสนอปัญหา ความต้องการของท่านเพื่อนำข้อมูล ไปจัดทำ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
3.	ท่านได้ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการ จัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
4.	โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล (อบต.) มาจากปัญหา ความต้องการของท่าน
5.	ท่านได้ร่วมตัดสินใจในโครงการ / กิจกรรม ในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เพื่อให้การใช้ทรัพยากรของ ท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนร่วม
	การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน				
6.	ท่านได้เข้าร่วมในกระบวนการคัดเลือกผู้แทนประชาคมตำบล เพื่อ แต่งตั้งเป็นคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
7.	ท่านได้เข้าร่วมในกระบวนการคัดเลือกผู้แทนประชาคมตำบล เพื่อ แต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบล (อบต.)
8.	ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วน ตำบล (อบต.)
9.	ท่านได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำ รายละเอียดของ โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วน ตำบล (อบต.)
10.	ท่านได้ปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ/กิจกรรม ให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบล (อบต.)

ข้อ ที่	ลักษณะของการมีส่วนร่วม	ระดับของการมีส่วนร่วม			
		มาก ที่สุด	มาก	น้อย	น้อย ที่สุด
	<u>การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์</u>				
11.	การพัฒนา การแก้ไขปัญหาและการจัดบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทันต่อเวลาและสอดคล้องกับความต้องการของท่านอย่างแท้จริง
12.	ชีวิตความเป็นอยู่ของท่านได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เช่น การประกอบอาชีพ โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
13.	ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
14.	การใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เกิดประโยชน์คุ้มค่า โปร่งใส มากขึ้น
15.	การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างจำกัดเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนร่วม
	<u>การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล</u>				
16.	ท่านได้เข้าร่วมในกระบวนการคัดเลือกผู้แทนประชาคมตำบล เพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
17.	ท่านได้ตรวจสอบรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
18.	ท่านได้ให้ความร่วมมือในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
19.	ท่านได้ติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
20.	ท่านได้รับทราบรายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง : กรุณาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง
จังหวัดเชียงราย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคิดและตัดสินใจจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

.....
.....
.....

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

.....
.....
.....

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในผลประโยชน์จากแผนพัฒนาท้องถิ่น

.....
.....
.....

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น

.....
.....
.....

***** ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ *****

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ปภาวดี มนต์รีวัต

ตำแหน่ง อาจารย์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

2. ว่าที่ รต. อนุลักษณ์ ชุ่มใจ

ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลเวียงเทิง
 วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
 สถานที่ทำงาน เทศบาลตำบลเวียงเทิง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
 ประสบการณ์ - เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้านรัฐประศาสนศาสตร์
 - เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

3. นางจรรยา ศวัสดี

ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง
 วุฒิการศึกษา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
 สถานที่ทำงาน องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
 ประสบการณ์ - เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 (รูปแบบ อบต.)
 - เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ภาคผนวก ก
สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ที่ ศธ 0522.17/บ 157

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

10 มีนาคม 2551

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ปลัดเทศบาลตำบลเวียงเทิง (ว่าที่ ร.ต.อนุลักษณ์ ชุ่มใจ)

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวมนต์ชกาน สังกัส นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ” ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมานี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือวิจัยที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาวิทยาการจัดการ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อใช้ประกอบการศึกษาดังกล่าว

สาขาวิชา ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ประเสริฐศรี)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

โทร. 02-5048182,8184

โทรสาร. 02-5033612

ที่ ศธ 0522.17/บ 157)

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

10 มีนาคม 2551

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง (คุณจารุมาศ สวัสดิ์)

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวมนต์ชกาน สังคาส นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ” ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมานี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือวิจัยที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาวิทยาการจัดการ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อใช้ประกอบการศึกษาดังกล่าว

สาขาวิชา ฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ประเสริฐศรี)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

โทร. 02-5048182,8184

โทรสาร. 02-5033612

ภาคผนวก ง

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

แบบประเมินเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระ

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง
จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัย นางสาวมนต์ชฎากาน สังกาศ
การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประเภทเครื่องมือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

หัวข้อประเมิน	ระดับความคิดเห็น			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ควรปรับปรุง (1) ระบุ.....
1.สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย				
2.ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย				
3.ความเหมาะสมของเนื้อหา				
4.ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ				
5.คุณค่าของคำถามต่องานวิจัย				

ข้อเสนอแนะ

อื่น ๆ.....
.....
.....

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(.....)

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

สรุปรวมการทดสอบความเชื่อมั่น

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 20

Alpha = .8691

ค่า คำนวณความสอดคล้อง IOC = 0.85

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวมนต์ชกาน สังкас
วัน เดือน ปี	12 ตุลาคม 2523
สถานที่เกิด	อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลเวียง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน